

سرشناسه: نورمفیدی، سیدمجتبی، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور: شفاعت اهل بیت (علیهم السلام) حقیقت و قلمرو / مولف سیدمجتبی نورمفیدی
؛ تحقیق و تدوین مصطفی مسعودی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۲۱۲ ص.؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۵۷۰-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۰۵ - ۲۱۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: شفاعت (اسلام)

موضوع: *Intercession (Islam)
موضوع: شفاعت (اسلام) -- احادیث

موضوع: *Intercession (Islam) -- Hadiths
شناسه افزوده: مسعودی، مصطفی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ش ۷/۹
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۰

ماره کت شناسی ملی: ۵۲۳۰۴۳۴

شرکت چاپ و انتشارات اسوه

شفاعت اهل بیت (علیهم السلام)

حقیقت و قلمرو

مؤلف: استاد سید مجتبی نورمفیدی

تحقیق و تدوین: مصطفی مسعودی

ناشر: انتشارات اسوه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم (۱۴-۲۲۱۱-۳۶۶-۰۲۵)

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بهاء: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۵۷۰-۶

ISBN: 978-964-542-570-6

9

789645 425706

فروشگاه و نمایشگاه دائمی تهران: خیابان انقلاب، ابتدای پل کالج، روبروی خیابان خارک، پلاک ۷۸۷

تلفن: ۶۶۴۱۸۰۹۹ و ۶۶۴۱۸۰۷۴۷ فاکس: ۶۶۴۱۸۰۲۲

فروشگاه شماره (۲) قم: خیابان ارم، مقابل پاساژ قدس تلفن: ۳۷۷۴۱۲۸۲ فاکس: ۳۷۷۳۷۶۶۰

فروشگاه شماره (۳) قم: بلوار معلم - مجتمع ناشران - پلاک ۳۰ تلفن: ۳۷۸۴۱۷۲۱-۲۳

www.Osvehpublishing.com www.Osveh.ir

فهرست مطالب

۹	 سخن آغازین
۱۱	 مقدمه
۱۵	 پیش گفتار
۱۹	 ۱ / اهمیت شناخت و فلسفه‌ی شفاعت
۱۹	 ضرورت شناخت مفاهیم دینی
۲۳	 پیامدهای منفی عدم شناخت مفاهیم دینی
۲۶	 ویژگی آثار اخلاقی امام خمینی علیه السلام
۲۹	 باور غلط نسبت به شفاعت
۳۷	 فلسفه‌ی شفاعت اهل بیت علیهم السلام
۳۷	 ۱. ایجاد روحیه امید
۳۷	 ۲. ایجاد رابطه معنوی با اهل بیت علیهم السلام
۳۸	 ۳. تحصیل شرایط و رفع موانع شفاعت
۴۱	 ۲ / تعریف شفاعت و اقسام آن

۶ • شفاعت اهل بیت (علیهم السلام)؛ حقیقت و قلمرو

معنای شفاعت ۴۱

گستره‌ی شفاعت ۴۴

اقسام شفاعت ۴۴

الف) شفاعت تکوینی ۴۴

اهل بیت (علیهم السلام) و شفاعت تکوینی ۴۸

ب) شفاعت تشریعی ۵۱

شفاعت اهل بیت (علیهم السلام) در حل مشکلات ۵۱

۳ / شفاعت هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۵۵

تبیین شفاعت هدایت ۵۵

اهمیت هدایت ۶۱

ضرورت تمسک به هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۶۲

شفاعت هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۶۴

دنیاطلبی مهم‌ترین مانع شفاعت هدایت ۷۲

۴ / مراتب و آثار شفاعت هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۷۷

مراتب شفاعت هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۷۷

آثار شفاعت هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۸۵

۱. همراهی عمل صالح با انسان ۸۶

۲. محشور شدن با اهل بیت (علیهم السلام) ۸۹

نتیجه ۹۲

نمونه‌هایی از شفاعت هدایت اهل بیت (علیهم السلام) ۹۵

۵ / شفاعت هدایت امام حسین (علیه السلام) ۱۰۱

..... ۱۰۸	مهم ترین شاخص های خط هدایت سیدالشهدا علیه السلام
..... ۱۰۸	۱. خدامحوری
..... ۱۱۰	۲. ظلم ستیزی
..... ۱۱۲	۳. عزت طلبی
..... ۱۱۳	هدایت یافتگان حسینی
..... ۱۱۸	صفات محراب و مبعوض نزد خداوند
..... ۱۲۰	بازماندگان از هدایت حسینی
..... ۱۲۵	۶ / شفاعت مغرورین اهل بیت علیهم السلام در دنیا
..... ۱۲۵	فلسفه و معنای شفاعت و مغفرت
..... ۱۳۵	روایات و شفاعت مغرور در دنیا
..... ۱۳۹	استغفار انسان صالح برای یسیر برکت
..... ۱۴۱	نتیجه
..... ۱۴۵	۷ / شفاعت اهل بیت علیهم السلام پس از مرگ
..... ۱۴۵	اشاره ای به مطالب پیشین
..... ۱۴۶	قرآن و شفاعت پس از مرگ
..... ۱۵۱	جمع بندی
..... ۱۵۲	روایات و شفاعت اهل بیت علیهم السلام پس از مرگ
..... ۱۵۷	اهل سنت و شفاعت اهل بیت علیهم السلام پس از مرگ
..... ۱۵۸	حضور اهل بیت علیهم السلام هنگام جان دادن
..... ۱۶۱	۸ / حقیقت شفاعت اهل بیت علیهم السلام پس از مرگ
..... ۱۶۴	رابطه ی ثواب و عقاب با اعمال

۸ • شفاعت اهل بیت علیهم السلام؛ حقیقت و قلمرو

زمان شفاعت	۱۷۱
پاسخ به یک شبهه	۱۷۷
عذاب عین رحمت	۱۷۸
شفاعت، آخرین طریق محبت	۱۷۹
راهنمای عمل و ولایت اهل بیت علیهم السلام	۱۸۱
۹ / منابع و مآخذ شفاعت پس از مرگ	۱۹۳
مقدمه	۱۹۳
شرایط شفاعت	۱۹۶
۱. ولایت و محبت اهل بیت علیهم السلام	۱۹۶
۲. زیارت اهل بیت علیهم السلام	۱۹۸
۳. محبت ذریه رسول خدا ﷺ و رسیدگی به حوائج آنان	۲۰۰
۴. صداقت، امانت، خوش خلقی	۲۰۰
موانع شفاعت	۲۰۱
۱. شرک و ظلم	۲۰۱
۲. دشمنی با اهل بیت علیهم السلام	۲۰۲
۳. تکذیب شفاعت	۲۰۲
۴. سبک شمردن نماز	۲۰۳
۵. عذرناپذیری	۲۰۴
فهرست منابع و مآخذ	۲۰۵

سخن آغازین

بسم الله الرحمن الرحيم

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله با موعی «قرآن» و «عترت» به عنوان دو منبع اصیل معرفت، نقشه راهی را برای اهل ایمان ترسیم نمود تا در مسیر کمال جویی دچار کج اندیشی و کج روی نشوند. از این رو، پژوهشگران اسلامی که تبیین، تبلیغ و ترویج معارف دین را در پرتو آموزه های کتاب خدا، سنت پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت آن حضرت بر خود لازم می دانند، همواره تلاش می کنند تا تشنگان معارف الهی را در ابعاد مختلف آن آگاه سازند؛ چرا که به استناد عقل و نقل ایمان حقیقی و راستین بر آگاهی صحیح و نه جهل مرکب، استوار می شود.

از سوی دیگر، شفاف ساختن زوایای پنهان خرافات و اشکال گردان بدعت ها، مسئولیت بزرگ عالمان دین و مبلغان شریعت است و از آنان خواسته شده با انحراف مقابله کنند. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

«إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ فِي أُمَّتِي فَلْيُظْهِرِ الْعَالِمُ عِلْمَهُ، فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ»^۱

هرگاه بدعت‌ها در میان اقامت پدیدار شوند، بر عالم است که علم خود را آشکار سازد. کسی که چنین نکند لعنت خدا بر او باد!

هم‌چنین امام صادق علیهما السلام در روایتی از رسول خدا ﷺ نقل می‌کند که آن حضرت فرمود:

يَحْمِلُ هَذَا الدِّينَ فِي كُلِّ قَرْنٍ عُذُولٌ يَنْفُونَ عَنْهُ تَأْوِيلَ الْبَاطِلِينَ وَتَحْرِيفَ الْغَالِينَ وَاتِّحَالَ الْجَاهِلِينَ...^۱

بار حفظ! دین را در هر قرن، مردمان عادلی بر دوش دارند که تأویل‌ها، باطل‌اندیشان و تحریف‌های گزافه‌کاران و ساخته‌های نادانان را از آن دور و نابود می‌کنند.

بر این اساس، مؤسسه فرهنگی پژوهشی دارالمعرفه (قم) یکی از مأموریت‌های خود را تبیین آموزه‌های برخاسته از قرآن، سنت پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام قرار داده و تاکنون گام‌هایی را در جهت انتشار آنها برداشته است.

اثر حاضر که «شفاعت اهل بیت علیهم السلام؛ حقیقت و قلمرو» نام گرفته، گفتارهای استاد سید مجتبی نورمفیدی است که پیرامون موضوع شفاعت اهل بیت علیهم السلام و قلمرو آن ایراد شده و توسط جناب حجت الاسلام آقای مصطفی مسعودی تنظیم و اکنون در اختیار جویندگان معارف اسلامی قرار می‌گیرد. امید آن می‌رود که با عنایت خداوند متعال، این حرکت استمرار یافته و بیش از پیش گسترش یابد.

مؤسسه فرهنگی - پژوهشی دارالمعرفه قم

مقدمه

بدون تردید «شفاعت» یکی از زیباترین جلوه‌های محبت خداوند است که از طریق وسایطی آن شامل حال بی‌گناهان خویش می‌نماید. این پاداش و تحفه همانند سایر هدایا و نعمت‌های الهی به منظور تعالی و تکامل انسان و وصول به مقام قرب، نصیب او شده و بهره‌مندی از آن نیازمند شایستگی‌ها و قابلیت‌هایی است که بر اساس آیهی «لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى»^۱ و آیهی «وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ رَضِيَ»^۲ صرفاً با تلاش انسان در دنیا و عمل به فرامین الهی و بحسب رضایت او و هم‌فکری و همراهی با پیامبر گرامی اسلام ﷺ و اهل بیت باطن حاصل می‌شود، هرچند گرفتار لغزش و خطا شده باشد.

از این منظر، اعتقاد به «شفاعت» نه تنها سر از شرک و دگرگونی احکام خداوند و تغییر اراده و فرمان او نیز در نمی‌آورد بلکه موجب تضعیف روحیه‌ی تلاش و باعث تشویق به گناه و نافرمانی نیز نمی‌باشد.

۱. سوره نجم، آیه ۳۹. «برای انسان جز آنچه تلاش کرده [هیچ نصیب و بهره‌ای] نیست».

۲. سوره انبیاء، آیه ۲۸. «و جز برای کسی که خدا بپسندد، شفاعت نمی‌کنند».

اما با این همه و با آن‌که آیات متعدد و روایات متواتر بر این آموزه‌ی قطعی دین و ضرورت مذهب دلالت می‌کنند، هم‌چنان جمعی قابل بر رد آن اصرار ورزیده و بر انکار خویش پای می‌فشارند. اسف‌بارتر آن‌که در میان معتقدان به این اصل، گروهی از پیروان اهل بیت (علیهم السلام) نیز به کمک منکران و معاندان شتافته و با ارائه‌ی تصویری نادرست از آن، بی‌مبالاتی برخی هوس‌بازان و دنیا‌فریفتگان دامن زده و موجبات سوءاستفاده‌ی آنان را فراهم کرده‌اند.

به هر حال موضوع «شفاعت» از زوایای مختلف قابل واکاوی است اما مقصد در این نوشتار، تبیین تصویر نورانی «شفاعت اهل بیت (علیهم السلام)» و بیان حقیقت و قلمرو آن است. بدین جهت پرداختن به همه‌ی ابعاد این مسئله‌ی مجال‌ی واسع و فرصتی ضایع می‌طلبید.

آن‌چه اکنون در معرض داوری شما خواننده‌ی گرامی قرار گرفته، سخنرانی‌های اینجانب پیرامون «شفاعت اهل بیت (علیهم السلام)» است که در دهه‌ی اول محرم سال ۱۳۹۲ ایراد گردیده و با آن‌که مواجهه با محدودیت زمانی و بیانی از حیث تفاوت سطح دانش مخاطبان بود، اما به دلایل موجّه و مقبول و پس از تنظیم منتشر می‌گردد.

بر خود لازم می‌دانم از کوشش دلسوزانه و مخلصانه‌ی فاضل ارجمند، جناب حجت‌الاسلام آقای شیخ مصطفی مسعودی تقدیر و تشکر به عمل آورم. ایشان با دقت و حوصله به تنظیم متن پیاده شده پرداخته و با همت و تلاش قابل ستایش مراحل مختلف کار را پیگیری و پس از تأیید و تنظیم نهایی توسط اینجانب، آن را آماده‌ی انتشار نمودند.

امید است این گام کوچک نزد خدای بزرگ و پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و اهل بیت پاک او که بزرگی و بزرگواری پیشه‌ی آنان است، مقبول افتد و تضرعاتی از دریای شفاعت آنان در کام تشنه‌ی ما جای گیرد. ان شاء الله.

قم. خرداد ۱۳۹۷

سید مجتبی نورمفیدی

پیش‌گفتار

«شفاعت» از مفاهیم بحث‌انگیز در طول تاریخ اسلام به شمار رفته و همواره موافقان و مخالفانی داشته است. عامل اصلی مخالفت با شفاعت را می‌توان عدم شناخت صحیح از مفهوم آن دانست. برداشت‌های نادرست و ناصواب از این مفهوم موجب گردیده است تا عده‌ای با اصل آن به ستیز برخیزند. برخی چنان توهم کرده‌اند که شفاعت انسان‌ها را به جرم و گناه تشویق می‌نماید و این خلاف حکمت جعل احکام و پاداش و عقاب مترتب بر آن است، در حالی که بر اساس چنین قضاوت سطحی و داوری شتابزده، باید بگوئیم بسیاری از آیات قرآن از جمله آیه‌ی «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»^۱ نیز موجب جرأت بر گناه می‌شوند. مخالفان غافلند این آیات متضمن نکته‌های فراوان و ظریف تربیتی و هدایتی است و هدف آن این است

۱. سوره زمر، آیه ۵۳. «بگو: ای بندگان من که [با ارتکاب گناه] بر خود تجاوزکار بوده‌اید! از رحمت خدا نومید نشوید، یقیناً خدا همه‌ی گناهان را می‌آمزد؛ زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است».

که اگر انسان احیاناً در ادامه راه دچار ضعف و خستگی شد او را دست گیرد و یاری رساند و مسیر خوشبختی و کمال و سعادت را ادامه دهد. بدیهی است این نگاه به افراد امید می دهد و روح آنان را شاداب و بانشاط می سازد و از یأس و نومیدی که بستر شیطان است، دور می سازد. قلمرو مولوی:

کوی نومیدی مرو امیدهاست

سری تاریکی مرو خورشیدهاست

آنان که با تاریخ اسلام آشنایی دارند، می دانند گاهی برخی از صحابه ی رسول خدا (صلی الله علیه و آله) شیع کسی شده اند و از وی درخواست بخشش شخص مجرم را کرده اند و پیامبر (صلی الله علیه و آله) نیز به احترام یارانش با گذشت با آنان برخورد نموده است. این رفتار پیامبر (صلی الله علیه و آله) خود بهترین گواه بر صحت اصل شفاعت است. این اساس، کسانی که خود را پیرو آن حضرت می دانند، نباید فراتر از او بیداشند. حرکت کنند.

علاوه بر این، چالش دیگری که همانند اصل موضوع بحث برانگیز می باشد، «شفاعت اهل بیت (علیهم السلام)» است. سخن در این است که آیا اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله) می توانند شفیع واقع شوند و چنانچه از شفاعت کنندگان باشند، چگونه و در چه شرایطی شفاعت می کنند؟

به هر حال با عنایت به اهمیت موضوع «شفاعت اهل بیت (علیهم السلام)»، استاد عزیز و بزرگوار سید مجتبی نورمفیدی سخنرانی خود در دهه ی اول محرم سال ۱۳۹۲ را به تبیین این موضوع اختصاص داده اند. از آن جا که این بیانات عالمانه مورد نیاز جامعه بوده و گامی مؤثر

در جهت معرفت‌افزایی نسبت به موضوع «شفاعت اهل‌بیت (علیهم‌السلام)» به شمار می‌رود، تصمیم به انتشار آن گرفته شد. بر این اساس ابتدا صوت‌نلسات سخنرانی پیاده شده و پس از حذف و اضافه‌ی برخی مطالب و ویرایش متن و تأیید نهایی جناب استاد به شکل موجود تنظیم شد تا بر محضر فرهیختگان تقدیم گردد. استاد محترم در ابتدای این کتاب به «اهمیت شناخت شفاعت» پرداخته و پس از «تعریف شفاعت و اقسام آن» به تطبیق اقسام مذکور در مورد اهل‌بیت (علیهم‌السلام) همت گماشته‌اند. ایشان آن‌گاه با بررسی «حجبت شفاعت اهل‌بیت (علیهم‌السلام)» به ذکر برخی از «آثار شفاعت» بسنده کرده و در پایان «شرایط و موانع شفاعت» را بازگو نموده‌اند. امید است که خوانندگان از این مباحث بهره‌برده و بتوانند برای سؤالات خود پاسخ‌های مورد نیاز را در متن دریافت نموده و تصویری صحیح از موضوع در ذهن آنان ترسیم شود.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از زحمات استاد عزیز و بزرگوارم، کمال تشکر و سپاسگزاری را داشته باشم که دلسوزانه در تمامی مراحل کار این‌جانب را راهنمایی و تشویق نمودند.

امید است که این اثر، مقبول امام زمان (عجل‌الله‌تعالیه‌فی‌قربانه‌) واقع شود و ادعیه‌ی زیاده‌ی آن عزیز شامل حال ما گردد.

مصطفی مسعودی

قم. خرداد ۱۳۹۷